

สรุปแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเรียนการสอน การผลิตบัณฑิต และการวิจัยจากบุคคลต้นแบบ

ปีการศึกษา 2557 คณะวิชาได้จัดโครงการการจัดการความรู้ “แนวปฏิบัติที่ดีด้านการเรียนการสอน การผลิตบัณฑิต และการวิจัยจากบุคคลต้นแบบ” โดยให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์มีความสามารถด้านการเรียนการสอน การผลิตผลงานวิชาการได้ถ่ายทอดประสบการณ์สู่อาจารย์รุ่นใหม่ เพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีในการผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผลจากการจัดโครงการฯ อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านได้ให้แนวปฏิบัติด้านการเรียนการสอน การผลิตบัณฑิต และการวิจัยดังนี้

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน

อาจารย์พิมพ์ภัค ภัทรนาวิก

- จากการที่ต้องสอนนักศึกษาที่เรียนซ้ำเนื่องจากสอบตกอยู่เป็นประจำ จึงทำให้เกิดแรงบันดาลใจของการทำสื่อการเรียนการสอนให้หลากหลาย และได้เห็นตัวอย่างสื่อการสอนของอาจารย์รังสรรค์ โกญจนาทนิกร ที่นำเสนอด้วยโปรแกรมง่าย ๆ แต่มีเทคนิคที่ดีในการนำเสนอ
- โปรแกรมที่ใช้ในการทำสื่อ ได้แก่
 - Excel ซึ่งใช้ในการสร้างโจทย์ทางคณิตศาสตร์อย่างสุ่ม นักศึกษาสามารถสร้างโจทย์ขึ้นเองได้ในการฝึก และมีเฉลยให้ตรวจคำตอบ
 - โปรแกรม GSP ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ สสวท. ผลิตขึ้นมาให้มาใช้ในการเป็นสื่อการเรียนการสอน ซึ่งนอกจากใช้โปรแกรมเป็นสื่อการสอนแล้ว ยังทำเป็นคลิปวิดีโอเผยแพร่ให้นักศึกษาดูในภายหลังได้ด้วย

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการผลิตบัณฑิต

อ.วรพรรณี เผ่าทองสุข

- การดูแลนักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 ต้องใส่ใจเป็นอย่างมากเนื่องจากยังไม่มีวุฒิภาวะพอ
- การดูแลนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งต้องออกไปดูงานและฝึกงานนอกมหาวิทยาลัย ควรปลูกฝังนักศึกษาว่าเป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัย ต้องดูแลภาพลักษณ์ของตนเอง ให้ภูมิใจในมหาวิทยาลัย และไม่ทำให้สถาบันเสียหาย
- การดูแลนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เน้นการปลูกฝังคุณธรรม
- ฝึกให้นักศึกษาตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยเหลือตัวเอง และผู้อื่น
- สอนเรื่องมารยาท การวางตัวในสังคม การดูแลผู้อื่น เพื่อให้ได้บัณฑิตที่จิตใจดี มีมารยาท

อ.สุวรรณา เมธีภัทรากุล

- นักศึกษาแต่ละรุ่น มีอาจารย์ที่ปรึกษา 2 คน
- นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ซึ่งอาจารย์ในสาขาวิชาทุกคนจะร่วมกันในการแก้ปัญหาให้กับนักศึกษา สำหรับวิชาพื้นฐานที่นักศึกษาเรียนอ่อน ทางสาขาวิชาพร้อมกับคณะกรรมการระบบอาจารย์ที่ปรึกษา จะประสานงานกับผู้สอนเพื่อสอนเสริมให้กับนักศึกษา
- นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะได้รับความรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านวิชาการโดยไปดูงานที่หน่วยงานภายนอกต่าง ๆ
- นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนไปฝึกสหกิจ ทั้งด้านวิชาการและการปรับตัวต่าง ๆ
- นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะเข้าการฝึกสหกิจ เพื่อฝึกการทำงานจริง
- การสร้างชื่อเสียงให้กับหลักสูตร โดยส่งนักศึกษาเข้าประกวดในเวทีต่าง ๆ เริ่มจากเวทีเล็ก ๆ ซึ่งต้องอาศัยความอดทนในการทำอย่างต่อเนื่องถึงแม้จะไม่สำเร็จในครั้งแรก ๆ โดยความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา
- การสร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับศิษย์เก่าจะเป็นประโยชน์ต่อหลักสูตร ทั้งการให้ความรู้ประสบการณ์แก่นักศึกษา และเครือข่ายในการทำงาน
- ความร่วมมือกันของบุคลากรในสาขาวิชาเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้การผลิตบัณฑิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับบทบาทของอาจารย์ต่อปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา

- อ.วรพรรณี เผ่าทองสุข แจ้งว่าทางหลักสูตรเคยมีนักศึกษาที่มีปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งทางหลักสูตรได้เรียนเชิญอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ที่มีความเชี่ยวชาญทางจิตวิทยา มาร่วมพูดคุยกับผู้ปกครองของนักศึกษาเพื่อร่วมแก้ปัญหา
- อ.สุวรรณา เมธีภัทรากุล แจ้งว่าถ้านักศึกษามีปัญหา ทางหลักสูตรจะเรียนเชิญผู้ปกครองมาเพื่อร่วมพูดคุยและแก้ปัญหา ซึ่งอาจารย์ทุกคนในหลักสูตรจะร่วมกันระดมสมองเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับนักศึกษา
- คณบดี เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นเสมือนพ่อแม่ของนักศึกษาโดยเฉพาะนักศึกษาที่อยู่ต่างจังหวัดซึ่งห่างจากพ่อแม่ ดังนั้นจึงควรดูแลนักศึกษาแทนพ่อแม่

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการวิจัย

รศ.ดร.บังอร ฉางทรัพย์

- มีกัลยาณมิตรในการกระตุ้นการทำงานวิจัย
- การนำงานประจำ (การออกหน่วยบริการชุมชน) มาสร้างเป็นงานวิจัย
- อย่างกลัวปัญหา อย่าสร้างเงื่อนไขให้ตนเอง ไม่คิดกลัวการทำงานวิจัยล่วงหน้าไปก่อน เริ่มจากงานที่ง่าย ๆ
- หมั่นหาความรู้เพิ่มเติมโดยใช้อินเทอร์เน็ต หากอ่านมาก ๆ ก็จะได้แนวความคิดใหม่ๆ ได้โจทย์วิจัย
- ทำงานวิจัยอย่างมีความสุข งานจะออกมาดีคุณภาพ และผลตอบแทนจะเข้ามาเองทั้งชื่อเสียงและเงินทอง
- วางเป้าหมายของการทำงานเพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ โดยให้มองเงินเป็นเพียงผลพลอยได้

ผศ.ดร.ชัยรัตน์ เตชะดิพร

- งบประมาณสำหรับการวิจัยหากไม่พออาจต้องลงทุนเอง หรือหาพันธมิตรร่วมวิจัย เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนเครื่องมือ
- การของบประมาณจากแหล่งทุน ควรเตรียมข้อเสนอโครงร่างวิจัยไว้ล่วงหน้า เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ทุนมักมาช่วงใกล้หมดเวลา
- การเผยแพร่ผลงานวิจัยควรเริ่มจากการสารที่มี Impact Factor น้อยก่อนค่อยพัฒนาไปสู่ที่มี Impact Factor สูง
- การสร้างแรงจูงใจโดยการเห็นความสำคัญของการทำงานวิจัย เพื่อให้การเรียนการสอนมีการพัฒนา
- คิดโจทย์วิจัยให้สอดคล้องกับความต้องการของแหล่งทุน ความรู้ความสามารถของผู้ทำวิจัย และกลุ่มพันธมิตร
- ในการตีพิมพ์บทความวิจัยลงวารสารนานาชาติ ปัญหาภาษาอังกฤษจะแก้ไขได้หากอ่านมากๆ และพยายามหาทางสื่อสารกับ native speaker หรือ ให้ native speaker ชัดเภาภาษาให้

อาจารย์เนรมิต จิรกาญจน์ไพศาล

- การทำงานวิจัยเริ่มจากความชอบถึงแม้จะเป็นงานเล็กๆ เลือกทำงานวิจัยในด้านที่ตนเองถนัด มีความชำนาญ
- ต้องบริหารเวลาให้ดี แบ่งเวลาในการทำวิจัยทุกวันตามความเหมาะสม
- ช่วงเวลาทำงานวิจัยต้องมีสมาธิในการทำงาน ใช้การสวดมนต์ช่วยให้จิตใจเป็นสมาธิ
- การหาหัวข้องานวิจัยเกิดจากการต้องการแก้ปัญหา เช่นการลดต้นทุนเพื่อประหยัดพลังงาน
- การของบประมาณสำหรับแหล่งทุนต้องเขียนให้ชัดเจน ตรงเป้าหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์
- การเผยแพร่ผลงานวิจัย หากถูกปฏิเสธการตีพิมพ์ ไม่ควรรู้สึกล้มเหลว
- การสร้างเครือข่ายงานวิจัย โดยการตีพิมพ์แต่ละครั้งจะร่วมวิจัยกับผู้อื่นรวมแล้วอย่างน้อย 3 คน โดยเฉพาะผู้ร่วมวิจัยที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จะช่วยให้สามารถได้รับการตีพิมพ์ได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ทำให้มีแหล่งเครื่องมือในการทำวิจัย

ผศ.ดร.ประยูรศักดิ์ เปลื้องผล

การสร้างแรงจูงใจในการทำงานวิจัย

- การทำงานวิจัยเป็นหน้าที่ของอาจารย์ แต่ก็ไม่ควรทิ้งภารกิจอื่นด้วย
- การทำงานวิจัยทำให้เกิดความสุขเมื่อเห็นประโยชน์ของงานที่มีต่อสังคม เกิดความภาคภูมิใจในตนเองทำให้ได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการ และได้เงินค่าตอบแทน
- เป็นที่ยอมรับของวงวิชาการ และหน่วยงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ
- การทำงานวิจัยทำให้ได้เงิน ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่ดีที่สุดในการทำงานวิจัย แต่ต้องไม่ทำผิดคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้ได้เงิน
- การอ่านวารสารมากๆบ่อยๆ จะช่วยแก้ปัญหาด้านภาษาอังกฤษได้ ทำให้เขียนงานวิชาการได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากแนวปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการผู้ดำเนินโครงการฯ ได้นำมารวบรวมและสรุปเป็นแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเรียนการสอน การผลิตบัณฑิต และการวิจัย ดังนี้

สรุป แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอน

การผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอนควรเกิดจากปัญหาที่ผู้สอนพบในการสอนแต่ละครั้ง โดยพิจารณาว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาด้านใดและผู้สอนสามารถสร้างสื่อมาช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนนั้นๆ ได้หรือไม่ ส่วนการผลิตสื่อเราสามารถสร้างจากโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ ได้ เช่น Microsoft Word, Microsoft Excel เพียงแต่นำเสนอให้นักศึกษาสามารถเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายและชัดเจนขึ้น

สรุป แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตบัณฑิต

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากนักศึกษายังไม่เข้าใจระบบหรือวิธีการเรียนในระดับอุดมศึกษา จึงต้องมีที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งเรื่องการเรียนรู้ การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะมาประชุมร่วมกัน เพื่อพูดคุยและปรึกษาหารือพร้อมหาทางแก้ไขปัญหานักศึกษา
2. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 แต่ละหลักสูตรจะได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมด้านวิชาการโดยไปปฏิบัติงานที่หน่วยงานภายนอก หรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ มาบรรยาย เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้จากประสบการณ์ตรงให้กับนักศึกษา
3. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนไปฝึกสหกิจ ทั้งด้านวิชาการและการปรับตัวต่าง ๆ
4. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะได้รับการฝึกสหกิจ เพื่อฝึกการปฏิบัติงานจริง
5. ปลุกฝังคุณธรรมให้กับนักศึกษาทุกชั้นปี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความรักในสถาบันองค์กร เพื่อให้ นักศึกษาประพฤติตนอยู่ในกรอบที่ถูกต้อง และเมื่อนักศึกษามีปัญหาไม่ว่าด้านใด อาจารย์ที่ปรึกษาจะร่วมกันหาหรือเพื่อหาทางช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาทันที

สรุป แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการทำงานวิจัย

1. การทำงานวิจัยเริ่มจากการเลือกหัวข้อวิจัยที่มาจากเรื่องใกล้ตัว เช่น จากงานประจำ อาจเลือกเรื่องง่ายๆ เรื่องที่ถนัด เรื่องที่สนใจ หรือเกิดจากการอยากแก้ปัญหาต่างๆ และไม่ควรกลัวหรือสร้างเงื่อนไขให้ตนเองจนเกินไป เพราะจะทำให้ไม่กล้าที่จะทำงานวิจัย จากนั้นผู้วิจัยควรหาความรู้เพิ่มเติมพร้อมอ่านบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องมากๆ ซึ่งในปัจจุบันการสืบค้นข้อมูลต่างๆ ไม่ใช่เรื่องยาก เพราะข้อมูลทุกอย่างสามารถหาได้จากอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้ได้แนวคิดใหม่ๆ มาประกอบการทำวิจัย
2. เมื่อได้หัวข้อวิจัยแล้ว ผู้วิจัยควรหาแหล่งทุนเพื่อเป็นงบประมาณสำหรับดำเนินงานวิจัย แนวทางหนึ่งที่ทำให้เราสามารถหาแหล่งทุนได้ง่ายขึ้นคือ การทำงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของแหล่งทุนนั้นๆ โดยการของบประมาณจากแหล่งทุนนั้น ผู้วิจัยควร

เตรียมข้อเสนอโครงงานวิจัยไว้ล่วงหน้า และต้องเขียนให้ชัดเจน ตรงเป้าหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ หากไม่สามารถหาแหล่งทุน ได้อาจชักชวนเพื่อนที่มีแหล่งเครื่องมือ อุปกรณ์ สำหรับดำเนินงานวิจัย เข้าร่วมวิจัย

3. ส่วนการเผยแพร่งานวิจัยอาจตีพิมพ์ผลงานผ่านวารสารที่มีค่า impact factor น้อยๆก่อน แล้วค่อยพัฒนาไปสู่วารสารที่มี Impact Factor สูง หากถูกปฏิเสธการตีพิมพ์ ไม่ควรรู้สึกล้มเหลว ควรลองใหม่ พยายามใหม่ และหากต้องการตีพิมพ์ลงในวารสารนานาชาติ เพื่อให้สามารถเขียนผลงานให้ได้รับการตีพิมพ์ อาจหาเครือข่ายที่เป็นอาจารย์ต่างชาติ ที่อาจพบในการประชุมวิชาการนานาชาติ เพื่อขอคำปรึกษา นอกจากนั้นการอ่านบทความวิจัยจากวารสารนานาชาติมาก ๆ โดยเฉพาะบทความวิจัยของชาวจีนจะเป็นประโยชน์ค่าย ๆ จะทำให้สามารถนำมาปรับใช้กับการเขียนบทความวิจัยภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้น

4. อีกปัจจัยหนึ่งที่เรากำลังคำนึงถึงคือ การบริหารเวลาในแต่ละวัน เราควรแบ่งเวลาเพื่อทำงานวิจัยทุกวันตามความเหมาะสม

5. สร้างแรงจูงใจในการทำงานวิจัยให้แก่ตนเอง เช่น

- สร้างพันธมิตรหรือเครือข่ายงานวิจัยกับผู้เชี่ยวชาญ เพราะนอกจากเราจะได้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยแล้วยังได้รับความช่วยเหลือด้านเครื่องมือในการทำงานวิจัยอีกด้วย นอกจากนี้หากสมาชิกของเครือข่ายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จะช่วยให้สามารถได้รับการตีพิมพ์ได้ง่ายขึ้น
- คิดว่าการทำงานวิจัยเป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง แต่ก็ต้องไม่ทิ้งภาระหน้าที่อื่นๆ
- การทำงานวิจัย ทำให้การเรียนการสอนมีการพัฒนา

ผลที่ได้จากการทำงานวิจัย

- การทำงานวิจัยจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
- การทำงานวิจัยทำให้เกิดความสุขเมื่อเห็นประโยชน์ของงานที่มีต่อสังคม ตนเอง
- เป็นที่ยอมรับของวงวิชาการ และหน่วยงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ
- การทำงานวิจัยทำให้ได้เงิน ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่ดีที่สุดในการทำงานวิจัย แต่ต้องไม่ทำผิดคุณธรรมจริยธรรม